

Άρειος Πάγος 797 / 2014 (ΣΤ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Πηγή: <http://www.areiospagos.gr/>

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΤ' ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Γρηγόριο Κουτσόπουλο Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Κωνσταντίνο Φράγκο - Εισηγητή, Μαρία Βασιλάκη, Χρυσούλα Παρασκευά και Μαρία Γαλάνη-Λεοναρδοπούλου, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 29 Απριλίου 2014, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Νικόλαου Παντελή (γιατί κωλύεται η Εισαγγελέας) και του Γραμματέως Χαράλαμπου Αθανασίου, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσεύοντος - κατηγορουμένου Α. Π. του Χ., κατοίκου ..., που εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο του Δήμητρα Μπελούμπαση, για αναίρεση της υπ' αριθ. 1409, 1546, 1646, 1706/2013 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Πειραιά. Με πολιτικώς ενάγοντες τους: 1) Α. Φ. χα Δ., κάτοικος ..., που εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Αριστέα Γάρδα - Ρεμούνδου, 2) Γ. Φ. του Δ., κάτοικο ..., που εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο του Αριστέα Γάρδα - Ρεμούνδου, 3) Ε. Η. του Β., που δεν παρέστη, 4) Σ. Φ. του Δ., κάτοικο ..., που εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Αριστέα Γάρδα - Ρεμούνδου και 5) Φ. Η. του Μ., που δεν παρέστη.

Το Τριμελές Εφετείο Πειραιά με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και ο αναιρεσεύων - κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην υπ' αριθμ. πρωτ. 71/7 Ιανουαρίου 2014 αίτησή του αναίρεσεως, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 81/2014.

Αφού άκουσε

Τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων, που ζήτησαν όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθεί η προκείμενη αίτηση αναίρεσης.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά τη διάταξη του άρθρου 302 παρ. 1 του ΠΚ, "όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών" και κατά τη διάταξη του άρθρου 28 του ΠΚ, " από αμέλεια πράττει όποιος, από έλλειψη της προσοχής, την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, είτε δεν πρόβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα, που προκάλεσε η πράξη του, είτε το πρόβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν". Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του προβλεπόμενου από αυτές εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απαιτείται αντικειμενικά μεν πρόκληση θανάτωσης άλλου, υποκειμενικά δε, α) μη καταβολή από το δράστη της επιβαλλόμενης, κατ' αντικειμενική κρίση, προσοχής, την οποία κάθε μετρίως συνειδητός και ευσυνειδητός άνθρωπος οφείλει υπό τις ίδιες περιστάσεις να καταβάλει, βάσει των νομικών κανόνων, των συνηθειών που επικρατούν στις συναλλαγές και της κοινής πείρας και λογικής και β) δυνατότητα αυτού, βάσει των προσωπικών περιστάσεων, γνώσεων και ικανοτήτων, να προβλέψει και αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα, το οποίο από έλλειψη της προαναφερόμενης προσοχής, είτε δεν προέβλεψε (άνευ συνειδήσεως αμέλεια), είτε το προέβλεψε ως δυνατό, πίστευε όμως ότι δεν θα επερχόταν (συνειδητή αμέλεια) και γ) να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της πράξης ή παράλειψης του δράστη και του επελθόντος αποτελέσματος (βλ. Ολ.ΑΠ 3/2012). Όταν όμως η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς που προηγήθηκε του αποτελέσματος, τότε για τη θεμελίωση της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, ως εγκλήματος που τελείται με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή και των όρων του άρθρου 15 ΠΚ, στο οποίο ορίζεται ότι, όπου ο νόμος για την ύπαρξη αξιόποινης πράξης απαιτεί να έχει επέλθει ορισμένο αποτέλεσμα, η μη αποτροπή του τιμωρείται όπως η πρόκλησή του με ενέργεια αν ο υπαίτιος της παράλειψης είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παρεμποδίσει την επέλευση του αποτελέσματος. Από την τελευταία αυτή διάταξη συνάγεται ότι αναγκαία προϋπόθεση εφαρμογής της είναι η ύπαρξη ιδιαίτερης (δηλαδή ειδικής και όχι γενικής) νομικής υποχρέωσης του υπαίτιου προς παρεμπόδιση του εγκληματικού αποτελέσματος. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να πηγάζει κυρίως: α) από ρητή διάταξη νόμου β) από σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων, που συνδέονται με ορισμένη έννομη θέση του υπόχρεου γ) από ειδική σχέση που θεμελιώθηκε, είτε συνεπεία συμβάσεως, είτε απλώς από προηγούμενη ενέργεια, από την οποία ο υπαίτιος της παραλείψεως αναδέχθηκε εκουσίως την

αποτροπή κινδύνων στο μέλλον δ) από προηγούμενη πράξη του υπαιτίου (ενέργεια ή παράλειψη), συνεπεία της οποίας δημιουργήθηκε ο κίνδυνος επελεύσεως του εγκληματικού αποτελέσματος. Σ' αυτήν την περίπτωση πρέπει στην αιτιολογία, για την πληρότητα, ν' αναφέρεται και η συνδρομή αυτής της υποχρέωσης και να προσδιορίζεται ο επιτακτικός κανόνας δικαίου.

Εξάλλου, η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον προβλεπόμενο από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ίδιου Κώδικα λόγο αναιρέσεως όταν εκτίθενται σε αυτή με σαφήνεια και πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος και αναφέρονται οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικοί συλλογισμοί με βάση τους οποίους υπήχθησαν τα περιστατικά που αποδείχθηκαν στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφαρμόστηκε. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με τα διατακτικό, που αποτελούν ενιαίο σύνολο και σε σχέση με τα αποδεικτικά μέσα πρέπει να προκύπτει από την απόφαση με βεβαιότητα, ότι έχουν ληφθεί υπόψη και εκτιμηθεί όλα τα αποδεικτικά μέσα στο σύνολό τους και όχι μόνο ορισμένα από αυτά. Για τη βεβαιότητα δε αυτή αρκεί να μνημονεύονται όλα έστω κατά το είδος τους (μάρτυρες, έγγραφα κ.λπ.) χωρίς ανάγκη ειδικότερης αναφοράς τους και μνείας του τι προέκυψε χωριστά από καθένα από αυτά, ενώ το γεγονός ότι εξαίρονται ορισμένα μόνον αποδεικτικά μέσα από αυτά, δεν υποδηλώνει ότι δεν λήφθηκαν υπόψη τα άλλα. Περαιτέρω, κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 28 ΠΚ, η αμέλεια διακρίνεται σε μη συνειδητή, κατά την οποία ο δράστης από έλλειψη της προσήκουσας προσοχής δεν προέβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του και σε ενσυνείδητη, κατά την οποία προέβλεψε μεν ότι από τη συμπεριφορά του μπορεί να επέλθει το αποτέλεσμα αυτό, πίστευε όμως ότι θα το απέφευγε. Ενόψει της διακρίσεως αυτής, το δικαστήριο της ουσίας, όταν απαγγέλλει καταδίκη για έγκλημα από αμέλεια, πρέπει να εκθέτει στην απόφαση του με σαφήνεια ποίο από τα ανωτέρω δύο είδη της αμέλειας συνέτρεξε στη συγκεκριμένη περίπτωση, διότι αν δεν εκθέτει τούτο σαφώς ή δέχεται και τα δύο είδη αμέλειας δημιουργείται ασάφεια και αντίφαση, η οποία καθιστά ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο για την ορθή ή μη εφαρμογή της ουσιαστικής αυτής ποινικής διατάξεως. Τέλος, εσφαλμένη ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης υπάρχει, όταν

ο δικαστής αποδίδει σ' αυτήν διαφορετική έννοια από εκείνη που πράγματι έχει, εσφαλμένη δε εφαρμογή, όταν ο δικαστής δεν υπήγαγε σωστά τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία δέχθηκε, στη διάταξη που εφαρμόστηκε. Περίπτωση δε εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης, που συνιστά λόγο αναίρεσης, κατ' άρθρο 510 παρ. 1 στοιχείο Ε ΚΠΔ, υπάρχει και όταν η παραβίαση λαμβάνει χώρα εκ πλαγίου, γιατί δεν αναφέρονται στην απόφαση με σαφήνεια, πληρότητα και συγκεκριμένο τρόπο τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν κατά την κρίση του δικαστηρίου ή κατά την έκθεση αυτών υπάρχει αντίφαση, είτε στην ίδια αιτιολογία, είτε μεταξύ της αιτιολογίας και του διατακτικού της απόφασης, ώστε να μην είναι εφικτός ο έλεγχος από τον Άρειο Πάγο, για την ορθή εφαρμογή του νόμου.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τη με αρ. 1409,1546,1646,1706/2013 προσβαλλόμενη απόφαση και τα πρακτικά της, το δικάσαν κατ' έφεση Τριμελές Εφετείο Πειραιώς, δέχθηκε στο αιτιολογικό του, ότι από τα μνημονευόμενα σε αυτή, κατά το είδος τους, αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκαν, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, κατά πιστή μεταφορά, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Το Δ/Ξ "Α. C.", κατά το χρόνο πριν το κατά τα κατωτέρω ατύχημα, λειτουργούσε ως αποθήκη/σταθμός φορτοεκφόρτωσης αργού πετρελαίου, ήταν αγκυροβολημένο δε στη θαλάσσια περιοχή της Δυτικής Αφρικής, στη Νιγηρία. Το τελευταίο φορτίο, που μετέφερε το ανωτέρω πλοίο κατά το ταξίδι του απ' εκεί στον Πειραιά τον Ιούνιο του 2007, με σκοπό την εκτέλεση επιθεωρήσεων υπό του Νηογνώμονος του πλοίου και επισκευαστικών εργασιών, εντός της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης Περάματος στις δεξαμενές του, ήταν αργό πετρέλαιο Νιγηρίας. Το έργο των προγραμματισμένων επισκευαστικών εργασιών είχε ανατεθεί στην ναυπηγική εταιρεία "Ν.Π. & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.", με έδρα το ..., ενώ πριν το κατάπλου του ως άνω πλοίου στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη Περάματος, είχαν καθαρισθεί οι χώροι φορτίου δι' εκπλύσεως με κρύο νερό και οι πυθμένες των δεξαμενών είχαν καθαρισθεί με πριονίδι. Από το Ζ' Λιμενικό Τμήμα Περάματος εκδόθηκε η άδεια εκτέλεσης εργασιών για τις επισκευές στο πλοίο και οι εργασίες άρχισαν την 30.06.2007, εντός της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης Περάματος, όπου αυτό είχε μεθορμίσει. Στις 11 και 12-07-2007 έγινε έλεγχος του πλοίου από την μικτή Επιτροπή του Κέντρου Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) Πειραιά και, μεταξύ των άλλων παρατηρήσεων που κατέγραψε στα δελτία ελέγχου, ανέφερε προς το συνεργείο του "Ν. Π. και ΣΙΑ Ε.Π.Ε." την απαιτούμενη ενίσχυση του εξαερισμού σε όλους τους κλειστούς χώρους του πλοίου, ενώ μέχρι την 16.07.2007, είχαν

εκτελεσθεί αντικαταστάσεις ελασμάτων με χρήση φλόγας (θερμές εργασίες) και τροποποιήσεις στα δίκτυα σωληνώσεων χωρίς τη χρήση φλόγας (ψυχρές εργασίες), σε διάφορους χώρους. Την 16.07.2007 είχε προγραμματισθεί, εκτός των άλλων εργασιών, να πραγματοποιηθεί η μετατροπή του στομίου υψηλής αναρρόφησης της σωληνώσεως της δεξιάς γραμμής φορτίου (No.3), εντός της κεντρικής δεξαμενής φορτίου No.2, σε επιστόμιο χαμηλής αναρρόφησης. Η εν λόγω εργασία περιλάμβανε την εξάρμωση του στομίου υψηλής αναρρόφησης, με αποκοχλίωση του από τη φλάντζα του επιστομίου, την μετατόπιση και περιστροφή του κατά 180° και την εν συνεχεία επαναπροσαρμογή και επανακοχλίωση του στη φλάντζα του επιστομίου, καθισταμένου ούτω στομίου χαμηλής αναρρόφησης του πλοίου. Σημειωτέον ότι την προηγούμενη ημέρα (15.07.2008) και ώρα 10:30, είχε επισκεφθεί το πλοίο ο αρμόδιος Χημικός Μηχανικός Π. Μ., ο οποίος, εξέδωσε Πιστοποιητικό απαλλαγής αερίων (GAS FREE). Στο πιστοποιητικό αυτό ο χώρος της κεντρικής δεξαμενής φορτίου No.2, καθώς και των γειτονικών με αυτή δεξαμενών, χαρακτηριζόταν ως "ασφαλής για τον άνθρωπο - μη ασφαλής για θερμές εργασίες" και είχε ισχύ μέχρι την 16.07.2007 και ώρα 22:00 (διάρκεια 35,5 ώρες) Τούτο σήμαινε ότι επιτρέπεται, δηλαδή ήταν ασφαλής, η είσοδος και η παραμονή εργαζομένων εντός της κεντρικής δεξαμενής φορτίου No.2, για την εκτέλεση ψυχρών εργασιών, δηλαδή εργασιών χωρίς τη χρήση φλόγας ή την παραγωγή σπινθήρα, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα και επομένως τα εργαλεία (κλειδιά, σφυριά και παλάγκα), που επιτρέπονταν να χρησιμοποιηθούν, έπρεπε να ήσαν αντιαεκρηκτικού τύπου. Στο παραπάνω πιστοποιητικό απαλλαγής εύφλεκτων αερίων, ανεγράφη ως υποσημείωση, ότι για την είσοδο και κατά τη διάρκεια εργασιών στην συγκεκριμένη δεξαμενή φορτίου η δεξαμενή θα πρέπει να εξαερίζεται. Η ανωτέρω εργασία σε τμήμα της σωλήνωσης φορτίου εντός της No.2 κεντρικής δεξαμενής φορτίου, είχε ανατεθεί προς εκτέλεση από τον κατηγορούμενο , εργοδηγό της πιο πάνω εργολάβου εταιρείας του έργου, σε δύο εργαζόμενους, από τα συνεργεία που απασχολούσε στο παραπάνω πλοίο. Έτσι περί ώρα 07:15 της 16.07.2008, οι εργαζόμενοι Δ. Φ., 60 ετών, έμπειρος εργατοτεχνίτης και Β. Η., 26 ετών, βοηθός εργατοτεχνίτη χωρίς όμως ανάλογη εμπειρία, οδηγήθηκαν, με εντολή του κατηγορουμένου, από άλλον εργαζόμενο στη θέση τους εντός της κεντρικής δεξαμενής No.2 και τους υποδείχθηκε η εργασία, που θα εκτελούσαν, η οποία περιλάμβανε, όπως προαναφέρθηκε, την εξάρμωση του στομίου της αναρρόφησης, την περιστροφή του κατά 180° και την επανασύνδεση του στη φλάντζα του

επιστομίου της σωλήνωσης (εργασία που έπρεπε να γίνει χωρίς φλόγα ή πυράκτωση ή παραγωγή σπινθήρα). Κατά το επόμενο χρονικό διάστημα οι ανωτέρω εργαζόμενοι μετέφεραν τα εργαλεία τους (σφυριά, κλειδιά, παλάγκα) στο τόπο εργασίας (πλησίον του πυθμένα της δεξαμενής) και έγιναν οι απαιτούμενες προετοιμασίες (τακτοποίηση φορητού φωτισμού, τοποθέτηση μαδεριών για δάπεδο). Περί ώρα 09:50 της 16-07-2007 και ενώ στην ανωτέρω δεξαμενή βρίσκονταν μόνον οι δύο προαναφερθέντες εργαζόμενοι, εκδηλώθηκε πυρκαγιά εντός της αναφερόμενης δεξαμενής υποδοχής φορτίου. Η πυρκαγιά έγινε αντιληπτή επί του κυρίου καταστρώματος από εργαζόμενους της εργολάβου εταιρείας "Ν. Π. & ΣΙΑ Ε.Π.Ε." και από μέλη του πληρώματος του πλοίου, από την έντονη - βίαιη έξοδο καπνών από την κάθοδο (εισόδου - εξόδου) της Νο 2 κεντρικής δεξαμενής υποδοχής φορτίου. Άμεσα έγινε κινητοποίηση του πληρώματος και των εργαζομένων και άρχισε η προσπάθεια κατάσβεσης με ρίψεις ύδατος τόσο από το παραπάνω άνοιγμα της αναφερόμενης δεξαμενής φορτίου στο κατάστρωμα, καθώς και από άλλα ανοίγματα ("μάτια") ενώ ταυτόχρονα ειδοποιήθηκε η Πυροσβεστική Υπηρεσία και η Λιμενική Αρχή. Μετά από λίγο ο εργαζόμενος Γ. Σ., μέλος του συνεργείου "Ν. Π. & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.", προσπάθησε να επικοινωνήσει από το κατάστρωμα του πλοίου με τους εργαζόμενους μέσω VHF που τους είχε δώσει, χωρίς όμως να πάρει απάντηση. Επικοινωνήσε όμως με τον Β. Η. με το κινητό του τηλέφωνο ο οποίος του είπε "Δεν έχω οξυγόνο, πνίγομαι". Μετά από λίγο, κατέβασαν με σχοινί από "μάτι" του καταστρώματος μία φιάλη οξυγόνου, χωρίς όμως να την παραλάβει κάποιος από τους εργαζόμενους, οι οποίοι βρίσκονταν στην δεξαμενή φορτίου, λόγω του πυκνού καπνού και των συνθηκών που επικρατούσαν εκείνη την στιγμή εντός της δεξαμενής από τα αποτελέσματα της εκδηλωθείσης πυρκαγιάς. Αργότερα, ο εργαζόμενος Σ. Γ. έκανε προσπάθεια να κατέβη στην ανωτέρω δεξαμενή φορτίου φορώντας ατομική συσκευή οξυγόνου. Κατεβαίνοντας όμως στην δεξαμενή σκόνταψε στο πεσμένο σώμα του εκ των ανωτέρω Δ. Φ., που βρισκόταν στο Νο 1 διάζωμα (stringer) και λόγω του πυκνού και της υψηλής θερμοκρασίας, που επικρατούσε, εγκατέλειψε την προσπάθεια του και επέστρεψε στο κύριο κατάστρωμα του πλοίου. Παράλληλα ενεργοποιήθηκε το σύστημα πυρόσβεσης του πλοίου ρίχνοντας νερό από το κύριο άνοιγμα εισόδου - εξόδου στην Νο 2 κεντρική δεξαμενή φορτίου. Η ολοκλήρωση της ανάσυρσης και του τελευταίου θύματος, που ήταν ο Β. Η., έγινε περί ώρα 18:00 της ίδιας ημερομηνίας από σωστικό συνεργείο αποτελούμενο από άνδρες της ΕΜΑΚ της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας το οποίο εισήλθε με κατάλληλο φορητό εξοπλισμό στην αναφερόμενη

δεξαμενή. Το αναφερόμενο συμβάν έγινε στην Νο 2 Κεντρική Δεξαμενή Υποδοχής Φορτίου του ανωτέρω πλοίου και συγκεκριμένα στο πρυμναίο κατώτερο τμήμα αυτής. Η δεξαμενή χωρίζονταν στο μέσον του μήκους της με μία μη στεγανή - διάτρητη φρακτική που έφτανε σε ύψος, από τον πυθμένα έως το κύριο κατάστρωμα του πλοίου. Ο χώρος της ήταν απλός, χωρίς ιδιαίτερες και πολύπλοκες εγκαταστάσεις, αποτελούμενος από μεταλλικά μόνο στοιχεία. Η είσοδος στην Νο 2 Κεντρική Δεξαμενή Υποδοχής Φορτίου του αναφερόμενου πλοίου, γίνονταν από το κύριο κατάστρωμα δια μέσου κυκλικού ανοίγματος, διαμέτρου 1,10 μέτρων περίπου, που βρίσκονταν στην πρυμναία δεξιά πλευρά της δεξαμενής και έφερε στεγανό αρθρωτό κάλυμμα, ελλειψοειδούς σχήματος. Ευθύς με την είσοδο εντός της δεξαμενής υπήρχε μεταλλική κεκλιμένη κλίμακα, αποτελούμενη από πέντε (5) επί μέρους τμήματα, κάθε δε τμήμα της κλίμακας έφερε είκοσι (20) περίπου τον αριθμό σκαλοπάτια, ενώ η σύνδεση των τμημάτων μεταξύ των γίνονταν με ευρεία διαζώματα (πλατύσκαλα), τα οποία αποτελούσαν και ενισχυτικά της πρυμναίας εγκάρσιας στεγανής φράκτης της δεξαμενής (stringers). Επιπλέον, παρόμοια με την προαναφερθείσα είσοδο, υπήρχε άνοιγμα στο κύριο κατάστρωμα του πλοίου και στο πρυμναίο άκρο της δεξαμενής στην δεξιά της πλευρά, έχοντας ελλειψοειδές σχήμα, διαστάσεων 1,30 X 0,60 του μέτρου περίπου, το οποίο έφερε μεταλλικό κάλυμμα συγκοχλιούμενο με το κύριο κατάστρωμα με κατάλληλους κοχλίες. Το άνοιγμα αυτό, κατά την ώρα του συμβάντος, παρέμενε κλειστό. Στο κύριο κατάστρωμα του πλοίου και πάνω από την αναφερόμενη δεξαμενή, υπήρχαν κυκλικά ανοίγματα "μάτια", για την εισαγωγή εντός της δεξαμενής μηχανημάτων πλύσης καθώς και εύκαμπτων πλαστικών σωλήνων εξαερισμού της δεξαμενής. Η πυρκαγιά εκδηλώθηκε, αναπτύχθηκε και περιορίσθηκε στο πρυμναίο τμήμα της Νο 2 κεντρικής δεξαμενής υποδοχής φορτίου και συγκεκριμένα στην περιοχή μεταξύ της πρυμναίας εγκάρσιας στεγανής φράκτης και του πρώτου εγκάρσιου ενισχυμένου νομέα, μετρούμενου από πρύμα Κατά τον διενεργηθέντα έλεγχο - αυτοψία της δεξαμενής από τους ορισθέντες πραγματογνώμονες Μ. Θ. και Α. Κ. διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα: Όλες οι πλευρές - ενισχυτικά αυτών, καθώς και τα οριζόντια διαζώματα, βρέθηκαν καθαρά από πετρελαιοειδή κατάλοιπα, με εξαίρεση τα ζυγά αλλά και άλλα ενισχυτικά του κυρίου καταστρώματος, όπου στα οριζόντια κατασκευαστικά στοιχεία βρέθηκαν επικαθήμενες ποικιλοτρόπως ποσότητες στερεών καταλοίπων. Στο διάζωμα (εύρους 1,5 μέτρου περίπου), μεταξύ της 4ης και 5ης κλίμακας, βρέθηκαν τα κάτωθι: Ένας αναπτήρας (μπλε χρώματος) και περίξ αυτού σε επιφάνεια 25 τετραγωνικών

εκατοστών, υγρά (προφανώς νερό κατάσβεσης το οποίο συγκεντρώθηκε στο σημείο αυτό λόγω μικρού εσωκοιλώματος του διαζώματος). Ο αναπτήρας αυτός βρέθηκε παραμορφωμένος και διογκωμένος λόγω της θερμοκρασίας και του πυροθερμικού φορτίου της πυρκαγιάς. Στην απόληξη της 5ης και τελευταίας κλίμακας και επί του Νο 1 διαμήκους ενισχυτικού του πυθμένα βρέθηκε ένα κυλινδρικό μεταλλικό δοχείο (μπουγέλο), επηρεασμένο από την πυρκαγιά (εξωτερικά καμένος ο χρωματισμός του). Μέσα στο δοχείο αυτό υπήρχαν διάφορα εργαλεία χειρός, ήτοι, ένα (1) σφυρί με μεταλλική χειρολαβή, έξι (6) πολυγωνικά κλειδιά και μία (1) πλατιά λίμα. Εκτός δοχείου και κοντά σε αυτό υπήρχε μία (1) βαριοπούλα να κείτεται πάνω στο ίδιο ως ανωτέρω διαμήκη, επηρεασμένη από την πυρκαγιά, που συνίσταται σε κάψιμο της ξύλινης χειρολαβής. Στον πυθμένα της δεξαμενής βρέθηκε ποσότητα καταλοίπων πετρελαιοειδών αναμεμιγμένα με νερό (κυρίως νερού που χρησιμοποιήθηκε για την κατάσβεση της πυρκαγιάς), αλλά και πετρελαιοειδή κατάλοιπα τα οποία ως ελαφρύτερα επέπλεαν στην επιφάνεια. Από το "χείλος" της ως άνω καμπάνας αναρροφήσεως και από γάντζο, ο οποίος είχε διαμορφωθεί λυγίζοντας κατάλληλα ένα ηλεκτρόδιο ηλεκτροσυγκολλήσεως, βρέθηκε κρεμασμένο ένα ηλεκτρικό καλώδιο σε κουλούρα, (που αποτελούνταν από 7-8 περιστροφές καλωδίου), το οποίο στο άκρο του έφερε ένα λαμπτήρα πυρακτώσεως. Το εν λόγω ηλεκτροφόρο καλώδιο μαζί με τον λαμπτήρα πυρακτώσεως ήταν σαφές ότι αποτελούσαν φορητή λυχνία (μπαλαντέζα) η οποία είχε τοποθετηθεί στο συγκεκριμένο σημείο για τοπικό φωτισμό, δεδομένου ότι, στο σημείο αυτό θα εκτελούνταν οι προαναφερόμενες εργασίες. Το καλώδιο παρουσίαζε έντονα ίχνη πυρκαγιάς που αναλύεται σε ολοκληρωτική τήξη του μονωτικού του υλικού. Σημειώνεται ότι δεν βρέθηκε πέριξ του λαμπτήρα πυρακτώσεως ούτε μεταλλικό πλαίσιο ούτε προστατευτικό κάλυμμα αντιακρηκτικού τύπου. Το γεγονός ότι όλα τα εργαλεία χειρός ,πλην της βαριοπούλας, βρέθηκαν μέσα στο μεταλλικό δοχείο που χρησιμοποιήθηκε για την μεταφορά τους, καθώς και η μη διαπίστωση ύδατος περιμετρικά της φλάντζας, αν και, όπως προαναφέρθηκε, εντός της καμπάνας της αναρρόφησης βρέθηκε ποσότητα νερού η οποία εξασκούσε υδραυλική πίεση πέριξ της φλάντζας, ενισχύει την άποψη, ότι η παραπάνω αποκοχλίωση των περικοχλίων οφείλονταν σε προγενέστερη πλημμυελή εκτέλεση εργασίας, όταν για τις ανάγκες του πλοίου αποφασίστηκε να περιστραφεί η καμπάνα αναρροφήσεως κατά 180°. Όλα τα νερά από τον πυθμένα της ανωτέρω δεξαμενής φορτίου είχαν απαντηθεί και σε όλο το πρυμναίο τμήμα της, μεταξύ της πρυμναίας εγκάρσιας στεγανής φράκτης και της Νο 1 έδρας (μετρούμενης από την πρύμνη),

βρέθηκαν υπολείμματα πετρελαιοειδών σε υγρή παχύρρευστη μορφή σε διάφορα πάχη, μεταξύ 2 έως 4 εκατοστών του μέτρου. Συγκεκριμένα: α. Εκατέρωθεν του διαμήκη άξονα συμμετρίας της δεξαμενής φορτίου, το πάχος των καταλοίπων έφτανε μέχρι και 4 εκατοστά του μέτρου περίπου, β. Στην δεξιά πλευρά της δεξαμενής φορτίου και μεταξύ των διαμηκών ενισχυτικών No 3 και No 4 του πυθμένα, το πάχος των καταλοίπων έφτανε σε ύψος μέχρι και 3 εκατοστά του μέτρου περίπου, γ. Στην δεξιά πλευρά της δεξαμενής φορτίου και μεταξύ των διαμηκών ενισχυτικών No 5 και No 6 του πυθμένα, το πάχος των πετρελαιοειδών καταλοίπων έφτανε τα 4 εκατοστά του μέτρου, δ. Το πάχος των πετρελαιοειδών καταλοίπων στις άλλες περιοχές ήταν πολύ μικρότερο και ήταν της τάξεως των 1 - 2 εκατοστών του μέτρου. Στην δεξιά πλευρά της υπό εξέταση δεξαμενής φορτίου και μεταξύ των No 3 και No 4 διαμηκών ενισχυτικών του πυθμένα αυτής, βρέθηκε φορητή λυχνία (μπαλαντέζα) με τμήμα ηλεκτρικού καλωδίου εμποτισμένα μέσα στα πετρελαιοειδή κατάλοιπα. Ενώ μεταξύ των No 6 και No 7 διαμηκών βρέθηκε ένα μικρού μήκους ηλεκτρικό καλώδιο, καθώς και ένα μεταλλικό πλαίσιο κελύφους φορητής λυχνίας (μπαλαντέζας). Περαιτέρω προέκυψε ότι το φορτίο που μετέφερε το πλοίο και κατ' επέκταση η υπό εξέταση No 2 Κεντρική Δεξαμενή Φορτίου είχε Τάση Ατμών Raid 8,6 και ως εκ τούτου ήταν ΒΑΘΜΟΥ (B), ήτοι, λίαν πτητικό φορτίο, με σημείο ανάφλεξης κάτω από τους 60° C. Η παραπάνω ιδιότητα του φορτίου, και κατ' επέκταση των καταλοίπων αυτού, που σύμφωνα με τα προεκτεθέντα βρέθηκε σε σημαντική ποσότητα στο πρυμναίο άκρο της δεξαμενής, σε συνδυασμό με τις επικρατούσες τις ημέρες του συμβάντος πολύ υψηλές θερμοκρασίες (πάνω από 40° C) είχε σαν αποτέλεσμα την ανάδυση σημαντικής ποσότητας αερίων υδρογονανθράκων, ποσότητα απελευθερωμένων αερίων η οποία, πέραν των προαναφερθέντων παραγόντων, θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη εάν συνέβη και κίνηση (τριβή των μορίων μεταξύ τους) των ρευστών καταλοίπων. Η κίνηση των ρευστών καταλοίπων, προδήλως οφείλονταν σε εκ νέου αλλαγή της διαγωγής του πλοίου μεταξύ της 15ης και 16ης Ιουλίου 2007, μετά την απομάκρυνση του γερανού εκ του καταστρώματος, κατά τα προεκτεθέντα. Σχετικά με την ποσότητα των ρευστών καταλοίπων πρέπει να παρατηρηθούν τα εξής: Στο πρυμναίο τμήμα του πυθμένα της δεξαμενής όπου θα εργάζονταν οι δύο άντρες, υπήρχαν νερά και ελάχιστα, σαν κηλίδα, λάδια σε έκταση περίπου 5 μέτρων, ενώ τα υπόλοιπα 45 μέτρα που είχε μήκος η δεξαμενή ήταν καθαρή στον πυθμένα. Επειδή τα αναδύμενα αέρια υδρογονανθράκων έχουν πυκνότητα μεγαλύτερη από τον ατμοσφαιρικό αέρα και επειδή εντός της δεξαμενής επικρατούσε πλήρης άπνοια, τα

αέρια αυτά δεν ανέβαιναν προς τα επάνω και δεν διασκορπίζονταν στον υπόλοιπο όγκο της δεξαμενής, αλλά κατακάθονταν στο κατώτερο τμήμα της (περιοχή αρχικής εστίας της πυρκαγιάς) ενωνόμενα με νέες ποσότητες αναδυόμενων αερίων με αποτέλεσμα, η αναλογία τους με το οξυγόνο του αέρα να δημιουργήσουν τοπική συγκέντρωση ατμών υδρογονανθράκων -οξυγόνου, η οποία έφτασε στην επικίνδυνη εύφλεκτη ζώνη, όταν δε το εύφλεκτο αυτό μείγμα συνάντησε εναυσματικό μέσο (φλόγα ή σπινθήρα), επακολούθησε η πυρκαγιά. Η ως άνω περίπτωση δημιουργίας των εύφλεκτου μίγματος ατμών υδρογονανθράκων /ατμοσφαιρικού αέρα στην περιοχή της αρχικής εστίας της πυρκαγιάς αποτελεί την πλέον πιθανή αιτία προκλήσεως της πυρκαγιάς. Η συγκέντρωση των αερίων υδρογονανθράκων σε επικίνδυνη εύφλεκτη ποσότητα θα είχε αποφευχθεί (αφού τα κατάλοιπα υπήρχαν και δεν είχαν απομακρυνθεί), αν τα αέρια αυτά διασκορπίζονταν σε όλο τον όγκο της δεξαμενής. Κάτι τέτοιο θα επιτυγχάνονταν με την βοήθεια επαρκών σε ισχύ και αριθμό φορητών ανεμιστήρων, οι οποίοι από το κύριο κατάστρωμα, δια μέσου πλαστικών εύκαμπτων σωλήνων (παντελόνια) θα έστελναν αέρα στο κατώτερο σημείο της δεξαμενής, διασκορπίζοντας έτσι τα αναδυόμενα αέρια υδρογονανθράκων (μειώνοντας στο μείγμα αέριοι υδρογονάνθρακες/οξυγόνο το ποσοστό των αερίων υδρογονανθράκων έτσι ώστε το μείγμα να καταστεί μη εύφλεκτο). Η επιθεώρηση - αυτοψία της Νο 2 Κεντρικής Δεξαμενής Φορτίου απέδειξε την έλλειψη επαρκούς αερισμού της. Ειδικότερα, διαπιστώθηκαν οι εξής ελλείψεις - παραλείψεις μέτρων ασφαλείας: 1) Ύπαρξη ρευστών καταλοίπων φορτίου αργού πετρελαίου (crude oil) στο πρυμναίο τμήμα του πυθμένα της Νο 2 Κεντρικής Δεξαμενής Υποδοχής Φορτίου. Επειδή τα ρευστά αυτά κατάλοιπα ήταν υπολείμματα αργού πετρελαίου (crude oil) τα οποία μπορούσαν να δημιουργήσουν εύφλεκτη τοπική συγκέντρωση μίγματος αερίων υδρογονανθράκων και ατμοσφαιρικού αέρα και λαμβανομένων υπόψη της αυξημένης θερμοκρασίας του περιβάλλοντος (και κατά συνέπεια και εντός της δεξαμενής) και ότι οι αναφερόμενες σωληνουργικές εργασίες θα διαρκούσαν για αρκετές ημέρες (15 περίπου), τα υπολείμματα αυτά έπρεπε να καθαριστούν - απομακρυνθούν από το χώρο του πυθμένα της δεξαμενής. 2) Όλα τα ανοίγματα της υπό εξέταση δεξαμενής, επί του κυρίου καταστρώματος, έπρεπε να είναι ανοιχτά. Όμως, η δεύτερη ανθρωποθυρίδα πλησίον της δεξιάς πλευράς της πρωραίας εγκάρσιας στεγανής φράκτης της δεξαμενής, βρέθηκε συγκοχλωμένη στο κύριο κατάστρωμα. Το εν λόγω άνοιγμα, ελλειψοειδούς σχήματος, διαστάσεων 1,30 X 0,60 μέτρα περίπου, θα μπορούσε (αν ήταν ανοικτό), να συμβάλει στον αερισμό

της δεξαμενής με νωπό ατμοσφαιρικό αέρα, καθώς και να χρησιμοποιηθεί σαν δεύτερη έξοδος διαφυγής από την δεξαμενή, τοποθετώντας φορητή κλίμακα. Το εν λόγω άνοιγμα, ανοίχτηκε μετά την κατάσβεση της πυρκαγιάς και από εκεί ανεσύρθη νεκρός περί ώρα 18:00 της 16-07-2007 από τον πυθμένα της δεξαμενής ο εργαζόμενος Β. Η.. 3) Ο φορητός φωτισμός (μπαλαντέζες με φωτιστικά σώματα στην άκρη τους) που βρέθηκε εντός της συγκεκριμένης δεξαμενής, έπρεπε να είναι τάσης 42 Volt και αντιακρηκτικού τύπου. Αντί γι' αυτό οι μπαλαντέζες με τα φωτιστικά σώματα στα άκρα τους ήταν μεν τάσεως 42 Volt αλλά όχι αντιακρηκτικού τύπου, με αποτέλεσμα να μπορούν να προκαλέσουν σπινθήρα (σπάσιμο λαμπτήρα, κακές επαφές, βραχυκύκλωμα, κλπ.). 4) Τα φορητά εργαλεία τα οποία έφεραν μαζί τους οι εργαζόμενοι έπρεπε να ήταν τέτοιου υλικού κατασκευής ώστε σε πιθανή κρούση τους με μεταλλικά στοιχεία της δεξαμενής να μην παράγουν σπινθήρα. Η επιθεώρηση - αυτοψία απέδειξε ότι τα εργαλεία αυτά, ήτοι, σφυριά, κλειδιά, βαριοπούλα, παλάγκα, μεταλλικό δοχείο μεταφοράς των εργαλείων, ήταν χαλύβδινα, με αποτέλεσμα η κρούση τους με μεταλλικά στοιχεία της δεξαμενής να παράγουν σπινθήρα. 5) Οι εργαζόμενοι δεν έπρεπε να φέρουν εντός της υπό εξέταση δεξαμενής για την συγκεκριμένη εργασία (ψυχρές εργασίες) κινητά τηλέφωνα ή V.H.F. μη αντιακρηκτικού τύπου. Από τα προαναφερθέντα προκύπτει όμως ότι και οι δύο άτυχοι εργαζόμενοι έφεραν μαζί τους κινητό τηλέφωνο. 6) Η υπό εξέταση δεξαμενή έπρεπε να εξαερίζεται επαρκώς και με μηχανικό τρόπο με εξαεριστήρες αντιακρηκτικού τύπου (τουλάχιστον δύο εξαεριστήρες με 30 εναλλαγές αέρα την ώρα ο καθένας), οι οποίοι από το κύριο κατάστρωμα του πλοίου και δια μέσου πλαστικών ή εύκαμπτων σωλήνων ("παντελόνια") θα έπρεπε να διοχετεύουν νωπό ατμοσφαιρικό αέρα στην δεξαμενή και στο σημείο, όπου θα εκτελούνταν οι εργασίες και έτσι θα συνέβαλλαν στην διασπορά των αναδυόμενων αερίων υδρογονανθράκων σε μεγαλύτερο όγκο της δεξαμενής καθιστώντας την συγκέντρωση αυτών στο μείγμα με τον ατμοσφαιρικό αέρα τόσο μικρή όσο το μείγμα αυτό να είναι μη εύφλεκτο ή εκρηκτικό. 7) Για όλο το διάστημα που οι δύο εργαζόμενοι βρίσκονταν εντός της Νο 2 Κεντρικής Δεξαμενής Υποδοχής Φορτίου, θα έπρεπε ένα κατάλληλο πρόσωπο του συνεργείου να ασκεί γενική εποπτεία των εργαζομένων και ιδιαίτερα να διατηρεί άμεση επαφή με αυτούς και να επιβλέπει. Με βάση τα παραπάνω κρίνεται ότι η αιτία του φαινομένου εκδήλωσης της πυρκαγιάς, που συνέβη περί την 09:50 ώρα της 16-07-2007 στην Νο 2 κεντρική δεξαμενή υποδοχής φορτίου του δεξαμενόπλοιου "Α. C.", με αποτέλεσμα τον θάνατο δύο (2) εργαζομένων εξωτερικού συνεργείου

επισκευών, ήταν η ύπαρξη συγκέντρωσης εύφλεκτου μείγματος αερίων υδρογονανθράκων και οξυγόνου στο κατώτερο πρυμναίο τμήμα της δεξαμενής, το οποίο ερχόμενο σε επαφή με εναυσματικό μέσο (γυμνή φλόγα, σπινθήρα, κ.λ.π.) ανεφλέγη. Η αιτία ύπαρξης των εύφλεκτων αερίων υδρογονανθράκων, οφείλεται στην ποσότητα και πτητικότητα των ρευστών καταλοίπων φορτίου στον πυθμένα της δεξαμενής, που με τις επικρατούσες πολύ υψηλές θερμοκρασίες περιβάλλοντος καθώς και με την ενδεχόμενη μετακίνηση του ρευστού των καταλοίπων πετρελαιοειδών, λόγω πιθανής αλλαγής της διαγωγής του πλοίου, συνέβαλλαν στην ανάδυση - συγκέντρωση εύφλεκτου μείγματος αερίων υδρογονανθράκων. Το εναυσματικό μέσο (γυμνή φλόγα, σπινθήρας, θερμό αντικείμενο, κ.λ.π.) που πυροδότησε το εύφλεκτο μίγμα των ατμών υδρογονανθράκων δεν ήταν δυνατόν να προσδιορισθεί με βεβαιότητα καθόσον, αφενός μεν δεν μένουν τέτοια ίχνη από πυρκαγιά τέτοιου είδους και έκτασης, αφετέρου δε η επιθεώρηση - αυτοψία απέδειξε ότι τέτοια μέσα θα μπορούσαν να είναι πέραν του ενός. Το συμβάν οφείλονταν στον συνδυασμό μη επαρκούς καθαρισμού του πυθμένα της δεξαμενής εκ των καταλοίπων αργού πετρελαίου, έλλειψης μηχανικού εξαερισμού της δεξαμενής και κυρίως στο πρυμναίο τμήμα του πυθμένα, όπου και θα εκτελούνταν οι εργασίες και δημιουργίας σπινθήρα, φλόγας, κλπ. εντός του χώρου της δεξαμενής που πυροδότησε το ανωτέρω εύφλεκτο μίγμα ατμών υδρογονανθράκων - οξυγόνου. Κατά το άρθρο 6 Π.Δ 70/1990 για την "υγιεινή και ασφάλεια εργαζομένων στα Ναυπηγεία", που ναι μεν κατά τη γραμματική διατύπωση αναφέρεται στις υποχρεώσεις του εργολάβου ή του υπεργολάβου τμήματος του έργου, προδήλως όμως αφορά αναλογικά και τις υποχρεώσεις του εργοδηγού, αφού ο τελευταίος συνεργάζεται στενά με τον εργολάβο τελών υπό τον έλεγχο του, ακολούθως δε ο ίδιος δε δίνει τις ανάλογες εντολές και οδηγίες προς τους εργαζομένους για την εκτέλεση του έργου, οφείλει, μεταξύ άλλων: 1. Να οργανώνει, επιβλέπει και επιθεωρεί την εκτέλεση της εργασίας σε κάθε φάση ώστε να εξασφαλίζεται η ύπαρξη ασφαλών συνθηκών εργασίας. 2) Να συνεργάζεται με τον κύριο του έργου, τους άλλους εργολάβους και υπεργολάβους, τον τεχνικό ασφαλείας και τον μελετητή μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας κατά την εκτέλεση των εργασιών για να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και υγιεινή των εργαζομένων. 3. Να τηρεί σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης τις υποδείξεις του τεχνικού ασφαλείας και του μελετητή μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας. 4. Να υλοποιεί όσον αφορά το προσωπικό του τη μελέτη μέτρων υγιεινής και ασφαλείας και του σχεδίου διαφυγής και διάσωσης των εργαζομένων σε

περίπτωση κινδύνου. 5. Να ελέγχει επιπρόσθετα από τον κύριο του έργου ή τον εργολάβο ολόκληρου του έργου την ατμόσφαιρα εργασίας όπως καθορίζεται στα άρθρα 14 (εργασίες σε δεξαμενές ή κλειστούς χώρους) και 22 (εργασίες σε δεξαμενές φορτίων δεξαμενόπλοιων) του παρόντος Διατάγματος. 6. Να διακόπτει την εργασία όταν διαπιστώσει ότι δεν τηρούνται τα προβλεπόμενα μέτρα ασφάλειας ή όταν γίνει σχετική υπόδειξη διακοπής εργασιών από τον τεχνικό ασφάλειας, τον κύριο του έργου ή τον εργολάβο ολόκληρου του έργου. 7. Να χρησιμοποιεί μηχανές, συσκευές, εργαλεία, ανυψωτικά μέσα και μηχανήματα αφού διαπιστώσει ότι πληρούν τους κανόνες ασφάλειας. Στα ανωτέρω πρέπει να αναγράφονται εκτός των στοιχείων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις και τα στοιχεία του. 8. Να επιτρέπει την διακίνηση των εργαζομένων μόνο μέσω των ασφαλών οδών ... 10. ... Οι ιδιαίτερα επικίνδυνες εργασίες όπως η συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση ικριωμάτων και κιγκλιδωμάτων, η κάλυψη ανοιγμάτων, ο καθαρισμός δεξαμενών φορτίου και καυσίμων πρέπει να ανατίθενται σε έμπειρα και εξειδικευμένα άτομα ... 14. Να χορηγεί τα κατά περίπτωση απαιτούμενα μέσα ατομικής προστασίας και να επιβλέπει τη χρησιμοποίησή τους από τους εργαζόμενους.... 18. Να απομακρύνει καθημερινά τα στερεά απόβλητα εκτός του πλοίου και να τα τοποθετεί σε χώρους που έχουν οριοθετηθεί για το σκοπό αυτό από τον παρέχοντα τον χώρο.

Στην προκειμένη περίπτωση ο κατηγορούμενος, όντας εργοδηγός της πιο πάνω εργολάβου εταιρείας "Ν. Π. & ΣΙΑ Ε.Π.Ε." η οποία είχε αναλάβει και εκτελούσε τμήμα επισκευαστικών εργασιών στο Δ/Ξ πλοίο "Α. C.", σημαίας Παναμά, από αμέλεια του, δηλαδή από έλλειψη της προσοχής την οποία όφειλε από τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, ανέθεσε στους παραπάνω εργάτες Δ. Φ. του Γ. και Β. Η. του Φ., να εισέλθουν στη Νο 2 κλειστή κεντρική δεξαμενή φορτίου του άνω πλοίου, η οποία περιείχε επικίνδυνα για πρόκληση πυρκαγιάς κατάλοιπα καυσίμων, και να επιχειρήσουν εργασίες εξάρμωσης των αναρροφήσεων του δικτύου σωληνώσεων φορτίου, χωρίς να μεριμνήσει πριν από την έναρξη των άνω εργασιών τους για τα ακόλουθα: 1) Να εξαεριστεί και να καθαριστεί επαρκώς η άνω δεξαμενή, όπως και οι υπάρχουσες σ' αυτήν σωληνώσεις, από τα κατάλοιπα καυσίμων, όσο ήταν πρακτικά δυνατό με μηχανικά μέσα. 2) Να ληφθούν πρόσθετα ειδικά μέτρα πρόληψης πυρκαγιάς και δη να ελεγχθεί τυχόν ύπαρξη εύφλεκτων αερίων στην άνω δεξαμενή και να υπάρξει μέριμνα για το συνεχή καλό εξαερισμό της και για την απαγόρευση σ' αυτήν του καπνίσματος, καθώς και των εργασιών οι οποίες συνεπάγονται ενδεχόμενα παραγωγή σπινθήρα, με επισήμανση της σχετικής απαγόρευσης σε

ειδικές ευκρινείς επιγραφές. 3) Να υπάρξει επίβλεψη και επιθεώρηση της εκτέλεσης των εργασιών των άνω εργαζομένων σε κάθε φάση από πρόσωπο της επιχείρησής τους, ώστε να εξασφαλίζεται η ύπαρξη ασφαλών συνθηκών εργασίας τους. 4) Να εξασφαλιστεί η ταχεία και ασφαλής μεταφορά των άνω εργαζομένων σε περίπτωση που αισθάνονταν αδιαθεσία, καθώς και η ύπαρξη και διατήρηση ελεύθερων εμποδίων μέσων εύκολης πρόσβασης και απέλευσης από τον άνω χώρο εργασίας τους. 5) Να μην επιτραπεί η χρήση στο χώρο της άνω δεξαμενής, για την οποία είχε εκδοθεί πιστοποιητικό απαλλαγής από επικίνδυνα αέρια για την εκτέλεση μόνο ψυχρών εργασιών: α) τριών φωτιστικών που δεν ήταν αντιακρηκτικού τύπου και β) εργαλείων που ήταν δυνατό να προκαλέσουν σπινθήρες (μεταλλικών κοπιδιών, σιδερένιων και ασάλινων σφυριών και κλειδιών) και 6) να εκδοθεί από Χημικό Ναυτιλίας νέο πιστοποιητικό απαλλαγής της άνω δεξαμενής από επικίνδυνα αέρια πριν αρχίσει σ' αυτήν η εκτέλεση των άνω εργασιών και παρά την έκδοση την προηγούμενη ημέρα τέτοιου πιστοποιητικού, ενόψει της αμφιβολίας που δημιουργήθηκε, εάν και κατά πόσο η συγκεκριμένη δεξαμενή ήταν ελεύθερη από αέρια μετά την αποσυναρμολόγηση μεγάλου μέρους του δικτύου σωληνώσεων φορτίου του πλοίου. Αποτέλεσμα των πιο πάνω παραλείψεων του κατηγορούμενου, τις οποίες είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποφύγει, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στις προηγούμενες μείζονες σκέψεις, ήταν να μην αποφευχθεί η πρόκληση πυρκαγιάς όταν οι άνω εργάτες περί ώρα 09.50' ξεκίνησαν τις άνω σωληνουργικές εργασίες στην άνω δεξαμενή με χρήση μεταλλικών κοπιδιών, σφυριών και κλειδιών και τριών ηλεκτρικών φωτιστικών μη αντιακρηκτικού τύπου, η οποία (πυρκαγιά) επεκτάθηκε γρήγορα στα κατάλοιπα καυσίμων που υπήρχαν στον πυθμένα και στις σωληνώσεις της δεξαμενής και προκάλεσε το θάνατο των παραπάνω εργατών, οι οποίοι εγκλωβίστηκαν εξ αυτής στη δεξαμενή, από εισπνοή αιθάλης και μονοξειδίου του άνθρακα καθώς και από καθολικά εγκαύματα α', β' και γ' βαθμού της πρόσθιας επιφάνειας κυρίως του σώματος όσον αφορά τον εξ αυτών Δ. Φ. και από διάφορα τοπικά εγκαύματα κυρίως β' βαθμού όσον αφορά τον εξ αυτών Β. Η..

Επομένως ο κατηγορούμενος πρέπει να κηρυχθεί ένοχος της αποδιδόμενης σ' αυτόν αξιόποινης πράξης κατά το διατακτικό, απορριπτόμενων ως αβασίμων των αρνητικών της κατηγορίας ισχυρισμών του".

Περαιτέρω το δικάσαν δευτεροβάθμιο δικαστήριο καταδίκασε τον κηρυχθέντα ένοχο αναιρεσεύοντα κατηγορούμενο, ως εργοδηγό, συνεργείου της εργολήπτριας εταιρείας έργου επισκευής δεξαμενής πλοίου, σε συνολική ποινή φυλακίσεως τεσσάρων (4) ετών για ανθρωποκτονία από αμέλεια κατά συρροή, για τον θάνατο δύο εργαζόμενων, που μετέτρεψε σε χρηματική ποινή προς 5 ευρώ την ημέρα.

Με τις παραδοχές αυτές, η προσβαλλόμενη απόφαση, διέλαβε την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκτίθενται σ' αυτή με πληρότητα σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του άνω εγκλήματος, σε βάρος του αναιρεσεύοντος επιστάτη έργου εργολήπτριας εταιρείας έργου επισκευής δεξαμενής πλοίου, της ανθρωποκτονίας από αμέλεια κατά συρροή, για το θάνατο των δύο εργαζόμενων Δ. Φ. και Β. Η., από μη συνειδητή αμέλεια αυτού. Αναφέρονται επίσης οι αποδείξεις από τις οποίες το Εφετείο συνήγαγε τα περιστατικά αυτά και οι συλλογισμοί με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 15, 26 παρ.1 β, 28, 79, 80, 94, 302 παρ. 1 του ΠΚ και άρθρων 1,2,3, παρ.1, 6, 12 παρ. 1,2, 13 παρ.1,3 β,γδ, 7, 14 εδ. α,β,γ,δ,η, 16, 19 παρ. 1,2, 20 παρ.1, 22 παρ. 2, 71 παρ. 3,6 α,β,γ του ΠΔ 70/1990 σε συνδυασμό με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 2639/1998, όπως αυτό τροπ. με το άρθρο 3 παρ.2 του ν. 3385/2005, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου, με ελλιπή, δηλαδή, ή ασαφή, αντιφατική ή ενδοιαστική αιτιολογία, ενώ δεν ήταν αναγκαία κατά νόμο η αναλυτική παράθεση των αποδεικτικών μέσων και τι προκύπτει χωριστά από το καθένα. Όσον αφορά τις ειδικότερες αιτιάσεις και λόγους αναιρέσεως του αναιρεσεύοντος, α) στο αιτιολογικό, αναφέρονται εμπειριστατωμένα και επαρκώς τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν και στα οποία στηρίχθηκε το δικαστήριο για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων της αξιόποινης πράξης της ανθρωποκτονίας από αμέλεια κατά συρροή, που υπέπεσε ο αναιρεσεύων κατηγορούμενος, που ανέθεσε στους δύο παθόντες εργάτες να εισέλθουν για καθαρισμό στην κλειστή κεντρική δεξαμενή φορτίου του κατωτέρω πλοίου, που περιείχε επικίνδυνα για πρόκληση πυρκαϊάς κατάλοιπα καυσίμων, υπό την ιδιότητά του, ως εργοδηγού συνεργείου της εργολάβου εταιρείας με την επωνυμία " Ν. Π. και Σία ΕΠΕ", η οποία είχε αναλάβει και εκτελούσε τμήμα έργου επισκευαστικών εργασιών στο Δ/Ξ Πλοίο "Α. C.", της αμέλειάς του συνισταμένης στο ότι επέτρεψε την

επιχείρηση της άνω επικίνδυνης για πυρκαϊά εργασίας εξάρμωσης των αναρροφήσεων του δικτύου σωληνώσεων φορτίου, χωρίς να μεριμνήσει, πριν την έναρξη των εργασιών, να ληφθούν τα από τις προμνησθείσες διατάξεις του ΠΔ 70/1990 και ν. 2639/1998 επιβαλλόμενα και αναφερόμενα στο αιτιολογικό μέτρα υγιεινής και ασφάλειας, απαλλαγής της δεξαμενής από επικίνδυνα αέρια και αποφυγής πυρκαϊάς, που επήλθε και η οποία θα είχε αποφευχθεί και δεν θα είχαν θανατωθεί εξ αυτής οι δύο εργάτες, αν αυτός είχε λάβει τα μέτρα αυτά πριν από τις εργασίες, β) τα αναφερόμενα μέτρα ασφάλειας τα οποία προσδιορίζονται συγκεκριμένα στο αιτιολογικό και τα οποία γνώριζε ποία ήταν και δεν έλαβε, για εξάλειψη των κινδύνων πυρκαϊάς και θανατηφόρου ατυχήματος, όφειλε να λάβει ο αναιρεσείων κατηγορούμενος ως εργοδηγός , εντολοδόχος της εργολήπτριας εταιρείας, ανεξάρτητα του ότι αυτός δεν ήταν εργολάβος ή υπεργολάβος, στους οποίους και αναφέρεται γραμματικά το άνω ΠΔ 70/1990 που επιβάλλει τα ανωτέρω προληπτικά μέτρα υγιεινής και ασφάλειας, αφού αυτός ενεργούσε κατ'εντολήν της εργολήπτριας εταιρείας και ως εργοδηγός του συνεργείου καθαρισμού της επικίνδυνης δεξαμενής, αυτός έδωσε τις εντολές καθαρισμού και τις οδηγίες προς τους παθόντες εργαζόμενους και εκ των καθηκόντων του ως εργοδηγού είχε και αυτός την ευθύνη να οργανώσει τις εργασίες, να φροντίσει προηγουμένως, πριν επιτρέψει στους παθόντες την είσοδο και εργασίες καθαρισμού που του ανατέθηκαν, να εξαερισθεί η δεξαμενή και οι σωληνώσεις από τα κατάλοιπα καυσίμων, να ελέγξει αν υπάρχουν κατάλοιπα και αν έγινε εξαερισμός και να επιβλέπει και να επιθεωρεί την εκτέλεση της ανατεθείσας επικίνδυνης για πρόκληση πυρκαϊάς εργασίας και να διακόπτει τις εργασίες, αν έβλεπε ότι δεν τηρούνταν τα αναγκαία μέτρα ασφαλείας, συνεπεία δε των παραπάνω παραλείψεων αυτού επήλθε πυρκαϊά και ο θανάσιμος τραυματισμός των δύο εργατών που απεβίωσαν από εισπνοή αιθάλης και μονοξειδίου άνθρακα , καθώς και από καθολικά εγκαύματα στο σώμα τους, γ) χαρακτηρίζεται η αμέλεια του αναιρεσεϊόντος ως μη συνειδητή και αναφέρεται ότι η ιδιαίτερη νομική του υποχρέωση, συνάγεται από την εγγυητική θέση αυτού, ως εκ των ανωτέρω ιδιοτήτων και θέσεων αυτού στο εργοτάξιο της εργολήπτριας εταιρείας ΕΠΕ και των ειδικών καθηκόντων που του ανατέθηκαν από αυτήν και που απορρέουν από τις προαναφερθείσες ειδικές νομικές διατάξεις για λήψη μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων σε τέτοιους επικίνδυνους χώρους, δ) στο αιτιολογικό προσδιορίζονται με σαφήνεια οι συνθήκες του εργατικού ατυχήματος, η ενέργεια του καθαρισμού της δεξαμενής του πλοίου και εκ τούτου δημιουργία κινδύνου πυρκαϊάς,

η έλλειψη και η μη λήψη των απαιτούμενων για ασφάλεια μέτρων ασφαλείας, ότι οι παραλείψεις του κατηγορουμένου συνδέονται αιτιωδώς με το θανατηφόρο ατύχημα και ότι στοιχειοθετείται κατά τα παραπάνω πλήρως η αμελής συμπεριφορά του κατηγορουμένου και δεν χρειαζόταν παράθεση άλλων στοιχείων και περιστατικών για τις συνθήκες του ατυχήματος και την αμέλεια του κατηγορουμένου, ε) αιτιολογείται ειδικά στη σελ. 88 η επιβολή στον κατηγορούμενο της ποινής των τριών ετών για κάθε ανθρωποκτονία και η συνολική τεσσάρων ετών, αφού συνεκτιμήθηκαν όλα τα κριτήρια των άρθρων 79 και 80 του ΠΚ, που ορθά εφαρμόστηκαν, επιμετρηθείσας της ποινής εντός των νομίμων ορίων, η δε επιβολή ποινής μικρότερης από το ίδιο δικαστήριο(με άλλη μάλιστα σύνθεση) στον συγκατηγορούμενο Ν. Π., νόμιμο εκπρόσωπο της εργολήπτριας ΕΠΕ, δε σημαίνει παραβίαση του άρθρου 79 και 80 ΠΚ, αφού ένα από τα βασικά κριτήρια επιμέτρησης της ποινής κατά το άνω άρθρο 79 παρ. 1 εδ. β, 2 ΠΚ είναι και η προσωπικότητα του κάθε κατηγορουμένου και άλλα στοιχεία ατομικά του κάθε κατηγορουμένου και ο βαθμός αμέλειας του καθενός.

Επομένως, όλοι οι συναφείς, από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' και Ε' του ΚΠΔ, λόγοι αναιρέσεως της κρινόμενης αιτήσεως, για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας της προσβαλλόμενης αποφάσεως και για εσφαλμένη εφαρμογή και ερμηνεία των ανωτέρω ουσιαστικών ποινικών διατάξεων, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Όλες οι λοιπές αιτιάσεις του αναιρεσείοντος, συνιστούν αμφισβήτηση της ουσίας των παραπάνω παραδοχών του Εφετείου και αρνητικά της αμέλειάς του υπερασπιστικά επιχειρήματα, ήτοι ανεπίτρεπτη προσβολή της περί τα πράγματα ανέλεγκτης κρίσης του δικαστηρίου της ουσίας και ως εκ τούτου είναι απορριπτέες ως απαράδεκτες.

Μετά από αυτά, ελλείπει ετέρου λόγου αναιρέσεως προς έρευνα, η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ.1 ΚΠΔ), ως και στη κοινή δικαστική δαπάνη των παραστάτων με κοινό πληρεξούσιο δικηγόρο τριών πολιτικώς εναγόντων, όπως στο διατακτικό (άρθρα 176, 183 ΚΠολ.Δ)..

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει τη από 5-1-2014 αίτηση - δήλωση του Α. Π. του Χ., για αναίρεση της με αρ. 1409,1546,1646,1706/2013 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Πειραιώς. Και

Καταδικάζει τον αναιρεσειόντα στα δικαστικά έξοδα, εκ διακοσίων πενήντα (250) ευρώ και στη δικαστική δαπάνη των παραστάτων τριών πολιτικώς εναγόντων εκ πεντακοσίων (500) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 4 Ιουνίου 2014.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 18 Ιουνίου 2014.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ